

תכלית עונשי שמים – לטובת האדם לעוררו לתשובה

"אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל" (דברים כ"ט ט'). ופירש"י "למה נסמכה פרשת אתם ניצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שנים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם אתם ניצבים היום, הרבה הכעסותם למקום ולא עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו" ע"כ. ויש להתפלא מדוע קירר משה רבינו את השפעת הקללות ואמר לישראל שלא לפחד מעונשי שמים, והרי כל תכלית העניין שהקב"ה הודיע לישראל את הקללות זהו כדי שנפחד מעבירות ונדע איזה עונש קשה נענש מי שעובר על מצוות ה', וא"כ מהו זה שאמר משה רבינו לישראל "הרבה הכעסותם לפני המקום ולא עשה אתכם כליה". וביאר בזה הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שהייסורים שמעניש הקב"ה בעולם הזה עוברי עבירה, אינם נקמה להרע להם, אלא הכל לטובתם כדי שייכנס בהם פחד החטא ויכנע ליבם לשוב בתשובה, ולכן אמר להם משה, שמאחר שהקללות כבר השפיעו עליהם היטב - שהלא הוריקו פניהם מפחד החטא, א"כ יכולים הם להיות רגועים שלא יבואו עליהם הקללות, כי עצם הדבר שהם מפחדים מדיני שמים, זה לכשעצמו יעמוד להם שהם לא יחטאו עוד, ולא יהא צורך להביא עליהם את הקללות בפועל.

[ומה שאמר להם משה "הרבה הכעסותם לפני המקום ולא עשה עמכם כליה", כוונתו שתעשו חשבון ותראו שהטעם שעדיין אתם קיימים אע"פ שהכעסותם לפני המקום, אין זה אלא מפני שחזרתם בתשובה ונכנס בליבכם פחד ה' והדר גאווה, וא"כ גם עתה כאשר אתם מפחדים כל כך מחטאים עד כדי כך שהוריקו פניהם, כבר אין לכם לחשוש עוד שהקללות יגיעו לידי מימוש בפועל - ויעשה עמכם כליה].

והדברים הללו הם עצה טובה לכל אחד לביטול הגזירות והייסורים המתרגשים בעת צרה רח"ל, שאם יתעורר מיד בתחילה לשוב בתשובה, הרי הוא חוסך לעצמו את המשך הצער והייסורים, שהרי הייסורים כבר הביאוהו לתכלית - להחזירו בתשובה, אבל אם גם בעת צרה הוא מתעקש להמשיך בשירות ליבו ואינו שב בתשובה, הרי מקרא מלא נאמר עליו (בהמשך הפרשה - כ"ט, יז-יח) "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשררות לבי אלקי, לא יאבה ה' סלוח לו וגו', ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה" וגו'.

וזוהו לימוד גדול גם כלפי ראש השנה, שמי שאינו מכין עצמו כלל בתשובה ליום הדין ובטוח שכשם שהיה חי עד עכשיו כן ימשיך לחיות בטוב גם השנה, ואינו מתפעל ממשפטי ה' הנוראים המתחוללים בעולם רח"ל בעונשים שונים ומשונים, הרי הוא מכניס עצמו לסכנה עצומה רח"ל, אבל אם הוא מתבונן במשפטי ה' בעולם ומכין עצמו בתשובה ומעשים טובים ליום הדין, הרי הוא זוכה לעורר עליו רחמי שמים להניצל מכל גזירה רעה. ולזה נתן לנו הקב"ה את חודש אלול כדי שנתבונן בימים אלו בפחד הדין, ועי"ז יומתקו מאתנו כל הדינים, כי אין צורך להביא על האדם גזירות רעות בשעה שהוא כבר מלא בפחד מעונשי שמים, וכבר לא יבוא לידי חטא.

חשיבות כל יהודי לפני השי"ת

כולכם לפני ה' אלוהיכם (כ"ט ט'). יש לפרש ככוונת הפסוק, שמאחר שכל עם ישראל התכנסו יחד, ראשי העם וזקניו יחד עם היהודים הפשוטים - חוטבי עצים ושואבי מים, א"כ היו עלולים פשוטי העם ליפול ברוחם ולחשוב מי אנחנו בכלל, והלא אין אנו אלא פשוטי העם והיאך נישב כלל לעמוד יחד עם ראשי העם וזקניו, ולכן הקדים ואמר להם "אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם" - כולכם עומדים לפני ה', וכיון ש"כולם לפני ה' אלוהיכם" א"כ כולם נחשבים כראשים וקצינים העומדים לפניו ומשרתים אותו ומדברים עמו בתפילה, רק שכל אחד יש לו תפקיד אחר בעולמו להשלים את חובתו בעולמו. **וזוהו חיזוק לכל אחד**, ובפרט לקראת ימים הנוראים הבעל"ט, שלא יחשוב האדם מי אני ומה אני, אלא יידע כי כל אחד חשוב לפניו יתברך, וכל אחד יש לו לקיים תפקידו בחלק שייעד לו הקב"ה.

סכנת ראיית מעשה עבירה

"ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם, פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט וגו' (כ"ט, טז-יז). פירש הגה"צ ר' לייב חסמן זצ"ל (משגיח ישיבת חברון) בסדר הפסוק, "ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם" - בתחילה האדם מסתכל על העבודה זרה כשיקוצים וגללים, אך לאחר מכן כיון שכבר היה "ותראו" וכבר התקררו ביראת שמים, אז כבר מסתכלים על העבודה זרה כ"עץ ואבן", ולאחר זמן נוסף כבר נעשה ל"כסף וזהב אשר עמהם" - מסתכלים על העבודה זרה ככסף וזהב, וכבר אין רושם לעילוי נשמת מרת רחל דינה בת יצחק הלוי ליבוביץ ע"ה, נלב"ע כ"ג אלול, נתרם והונצח על ידי בנה שיבדלחט"א

מההסתכלות הראשונה על העבודה זרה כשיקוף וגלל, שזהו טבע הטומאה שמתחיל לאט לאט להשפיע על האדם, עד שפורץ לבסוף את כל גדרי הקדושה. והוסיף הגה"צ ר' לייב זצ"ל ועורר **שזהו רמז על המסתכלים בעיתונים חופשיים או שנמצאים במקומות עבודה וכדו' יחד עם חופשיים**, שאף אם בתחילה אין הדבר משפיע עליהם, אבל לבסוף הם מושפעים מזה לגמרי עד שמעריכים את החופשיים ומסתכלים עליהם ככסף וזהב רח"ל. ועובדא הוי באחד מתושבי תל אביב שעמד לעבור דירה לבני ברק, וחרדי תל אביב טענו לו שהוא חב לאחריו ומפסיד לחיזוק היהדות החרדית בתל אביב שצריכים חרדי כמותו ביניהם, ועלה הנ"ל למרן הגרי"ז זצ"ל לשאול אם הצדק בפיהם, או שמותר לו לעלות לבני ברק למען שמירת חינוך בניו, והשיב מרן הגרי"ז זצ"ל, שזהו טעות לחשוב שרק בשביל חינוך הבנים צריך לעזוב את תל אביב, שהרי גם עבור עצמו צריך לעזוב את מקום דירתו בתל אביב, **שכן ראיית חיי החופשיים - וראיית חילולי השבת פוגם בכל אחד**.

זהירות משורש רע טרם שמתגלה בחוץ בפרהסיא

"פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה" (כ"ט, יז). פירש"י, "שורש מגדל עשב מרע כגידן שהם מרים, כלומר מפרה ומרבה רשע בקרבכם".

והרי מבואר בזה, שהתורה לא הזהירה רק מפני מי שכבר עכשיו עושה מעשה רשע, אלא גם מפני מי שיש בקרבו רק "שורש" שבכוונו להפרות ולהרבות אח"כ מעשים רעים, דצריך ללכות את השורש עוד בהיותו שורש קודם שיפרה וירבה כשייצא אח"כ להרבות מעשה רשע בישראל. ורמז יש בזה, שכשם שהשורש טמון עמוק באדמה ואינו ניכר ונראה מבחוץ, כך גם **טומאת "שורש פורה ראש ולענה" הוא דווקא משום שהרע שבקרבו טמון בתוכו ואינו ניכר מבחוץ**, [שהלא אינו נוהג עדיין במעשיו הרעים ואי אפשר להכיר עליו שיש בו שורש רע], ולכן הוא מסוכן כ"כ וצריך להזהר מפניו שלא ישפיע טומאה על סובביו שאינם מכירים בטומאתו. וכ"ק האדמו"ר מגור הרה"ק בעל אמרי אמת זי"ע אמר, "מה עושה היצה"ר בווארשא השכם בבוקר - הוא מעורר את ראש המזרחי שיקום מוקדם וילך למקווה, כי עי"ז יציג את עצמו כלפי חוץ כחסיד וירא שמים, ועי"ז ח"ו יטעו אנשים להימשך אחריו ולהמשיך להקראות חרדי". אמנם אף שהציבור אינם מכירים בשורש הרע בעודו מוטמן, מ"מ גדולי ישראל יש להם כוח ראייה לזהות מעיקרא את השורש הרע ולהזהיר מפניו עוד קודם שייצא לחוץ, ולכן הסנהדרין נקראו (במדבר ט"ו כ"ד) "עיני העדה" כיון שגדולי ישראל יש להם עיניים לצפות את העתיד עבור כל ישראל, והם משמשים כעיניים לכל הקהל.

שפלות האדם שאינו מתעורר כלל מדברי מוסר

"והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר" (כ"ט, יח). פירש ידידי הגה"צ כ"ק מוהרי"ם דושינסקיא זצ"ל גאב"ד דפיעה"ק, דהנה יש יהודי שכאשר הוא שומע דברי תוכחות, הדברים משפיע עליו בשעת מעשה להתעורר לשוב בתשובה, אלא שאחר כך פעמים שמתגבר עליו יצרו, אבל יש יהודי שאינו מתפעל כלל מדברי מוסר ותוכחות ששומע, ועוד בשעת מעשה - תוך כדי ששומע את התוכחות הוא מעמיד לעצמו חומת מגן בליבו ואינו מתעורר כלל מדברי מוסר ותוכחות, ועל אדם כזה נאמרו פסוקים אלו: "והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי", והיינו שתוך כדי שמיעתו - הוא מיד מתברך בלבבו, ואינו רוצה לשמוע כלל דברי מוסר, ומתעלם מהדברים כאילו לא נאמרו ואינם משפיעים עליו כלל, ועליו נאמר "לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא" וגו', **כי אם נאבדו אצלו כל רגשי הקדושה עד שאינו מתפעל כלל מדברי מוסר, הרי זה סימן מובהק שהוא שקוע לגמרי בטומאה**, ונשמתו כבר נכרתה ממקור חיותה - מהקב"ה.

ביאור עומק רחמי השי"ת בקבלת התשובה

"לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה וייקחה לנו וישמענו אותה ונעשנה" (כ"ט, יב). יש לתמוה - לפי מה שפירש הרמב"ן שפסוקים אלו עוסקים במצוות תשובה, מדוע כתבה תורה "לא בשמים היא" על מצוות תשובה יותר משאר מצוות התורה, והרי בשום מצווה ממצוות התורה לא מצאנו שהאריכה תורה לכתוב בו "לא בשמים היא". ופירש בזה הגר"ח מוואלז'ין, דהנה ידוע שלכל יהודי יש השפעה עצומה על כל העולמות העליונים, שבכל מעשה מצווה הוא מאיר את העולמות העליונים ובכל מעשה עבירה רח"ל הוא סותר עולמות ומחריב רח"ל, והנה כשהאדם שב בתשובה - אז הקב"ה מחיה ובונה מחדש את כל העולמות שהאדם הרס במעשיו בשעת החטא, וזהו עומק רחמי ה' בקבלת התשובה, שאינו מתרצה רק "לאדם החוטא", אלא

הוא מתקן את הקלקול שקלקל האדם במעשיו, ובונה את העולמות שנחרבו בעולמות העליונים.

ומעתה נמצא, שמצד עיקר הדין היה ראוי שהאדם יצטרך לעלות לשמים לתקן שם מה שהחריב שם כדי שיוכל לשוב בתשובה, ומאחר שמצד המציאות לא שייך שיעלה האדם לשמים לתקן שם העולמות, אם כן לא היה שייך כלל שיצליח האדם לשוב בתשובה ולתקן את מעשיו, ולזאת הדגישה תורה "לא בשמים היא" - כל כך גדול הוא כוח התשובה, שאין צריך האדם לעלות לשמים לתקן שם מה שהחריב, וגם "לא מעבר לים היא" - אין האדם צריך לנדוד למקומות רחוקים מעבר לים כדי לתקן מה שקלקל בעולם הזה במדינות נידחות מכוח השפעת מעשיו, **[שהלא כל חטא משפיע טומאה וקלקול מתחילת העולם ועד סופו]**, אלא "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו", כשהאדם שב בתשובה הרי הקב"ה כבר מתקן את כל הקלקולים שנוצרו על ידי מעשיו בשמים ומעבר לים.

האדם מוקף בנסיגות בכל מצב בחיים

"העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה", (ל, י"ט).

פעם ביקש רבינו הגר"א זצ"ל מהמגיד מדובנא זצ"ל לומר לו תוכחת מוסר ודברי יראה, ובתחילה סירב המגיד ואמר מי אנוכי שאומר דברי מוסר להגאון, והלא כולו תורה ויראת שמים, אבל לאחר שהפציר בו הגאון שזהו רצונו, הסכים המגיד ואמר להגר"א תוכחה - מדוע הוא בורח מנסיגות הרחוב ויושב מכונס בד' אמות של הלכה יומם ולילה, והלא ראוי לו לצאת לרחוב ולהתנסות בנסיגות הרחוב ולנצח שם את היצר הרע, ואטו חכמה היא לשבת בבית מכונס ומבודד מנסיגות העולם ולצמוח גאון כמותו.

והשיב לו רבינו הגר"א שזהו טעות לחשוב שהנסיגות הם רק ברחוב ולא בבית, **שהלא גם כשיושבים בתוך הבית, היצר הרע מסית את האדם מיד בקומו בבוקר**, [ויש שסיפרו דבר המעשה באופן אחר, אבל כן קיבל הגר"ד ז"ל מרבו הגר"ח מבריסק זצ"ל].

וזהו משמעות לשון הפסוק "העדותי בכם היום וכו' את החיים ואת הטוב את המוות ואת הרע" - והרי מבואר שהקב"ה נתן לכל יהודי גם צד חיים וגם

צד מוות, ואי אפשר לברוח מזה, וגם אם האדם יתכנס מסוגר בתוך ביתו, עדיין יהיה מונח לפניו שני צדדים עם נסיגות לצד הטוב ולצד הרע.

הדרך המובחרת להתגבר על היצר הרע - להתבונן בדרך הטוב
"החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים", (ל, י"ט). יש לפרש בכוונת לשון הפסוק, דהנה ישנם שני דרכים היאך להתגבר על היצר הרע, הדרך האחת להתבונן בכל חטא זהו מוות נצחי בעולם האמת, אמנם יש דרך נוספת להתבונן בצד הטוב - כמה חיים טובים יונקים על ידי הליכה בדרך התורה והעבודה, וזהו טוב האמיתי שאין טוב למעלה ממנו. וזהו מה שנאמר כאן בפסוק "החיים והמוות נתתי לפניך" - שני דרכים נתתי לפניך היאך להתגבר על היצר הרע, או על ידי "החיים" - להתבונן במעלת התורה, או "המוות" להתבונן בגנות הרע, "ובחרת בחיים" - הדרך המובחרת היא להתבונן בדרך הטוב ולא להתעסק כלל בצד הרע, ורק אם לא עלה בידו להצליח ע"ז, אז יעורר בנפשו יראת שמים ופחד העונש מכוח התבוננות שדרך היצר הרע היא דרך מוות, אבל לכתחילה לא יתעסק כלל לחשוב על דרכי היצר הרע אלא יתבונן רק בחיים, ויתעסק רק בדרך הטוב בלא לחשוב על צד הרע. ומקור גדול לדרך זו נראה ממה שאמרנו בגמ' (ברכות ה' ע"א) "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה, אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע, אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה", ע"כ, ולכאורה דברי הגמרא צריכים ביאור, שהלא אם יש עצה מובחרת כ"כ להזכיר לעצמו ליום המיתה, שבכוחה לעורר את האדם גם במקום שלא הועילו לו כל העצות הראשונות, א"כ מדוע לכתחילה לא יעשה כן, ומדוע צריך להמתין תחילה ולעשות שאר העצות ורק לבסוף אם לא הועילו כל העצות אז יזכיר לעצמו יום המיתה. וע"כ נראה מדברי הגמ' כמו שנתבאר, **שלכתחילה אין ראוי להתעסק בהזכרת יום המיתה, דעיקר כוח ההתגברות על היצר הרע צריך לבוא מצד התגברות צד הטוב** [וכמו שנאמר כאן בפסוק "ובחרת בחיים"] ולא על ידי המאיסה בצד הרע, והיינו על ידי שירגיז יצר טוב על יצר הרע ויעסוק בתורה ויקרא קריאת שמע, ורק אם עצות אלו לא הועילו לו, אז יעורר עצמו על ידי התבוננות ביום המוות.

עובדות והנהגות שקיבל מרן רבינו שליט"א מרבתי על עבודתנו בחודש אלול

[ז] כשהיה הגר"ח מוואלז'ין זצ"ל מגיע בסליחות לפסקה "עזרא הסופר אמר לפניך אלוקי בושתי ונכלמתי להרים אלוקי פני אליר", היה חוזר על זה כמה פעמים בהתרגשות ובבכיות נוראות, ואמר, הלא עזרא הסופר מעיד על עצמו שאין לו עזות פנים לעמוד לפני הקב"ה מרוב בושה מחטאיו, ומה אנחנו יתמי דיתמי לעומתו נוכל לומר אחריו.

[ח] שמעתי מגדול אחד זצ"ל לפרש הפסוק (הושע י"ד ב) "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", שכל אחד יכול לבחון את עצמו אם עשה תשובה כראוי או לא, על ידי שיבדוק אם לאחר ששב בתשובה הוא מצליח יותר בנקל לכוון בתפילה, שהרי מבואר בזה"ק ובאריז"ק שחטאי האדם יוצרים "קליפות" המבלבלים את האדם בעת התפילה, וא"כ אם כבר הופחת אצלו או שהוסר ממנו לגמרי ההפרעות בתפילה, זהו סימן ברור שתשובתו נתקבלה, וזהו מה שגמנו "קחו עמכם דברים" - קחו את הדברים שאתם מתפללים, ועל ידם תבינו ותדעו אם הצלחתם לשוב אל ה'.

[ט] מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל היה בוכה מאוד בימים אלו בפחד וברעדה בלימוד המוסר, והיה מגיע מפעם לפעם באמצע סדרי הלימוד להיכל הישיבה וזועק ובוכה על שעוד לא חזרו מספיק בתשובה בימים אלו.

[י] כששמעה אם אבי זצ"ל על פטירת בנה - [הלא הוא אבי זצ"ל] בקיצור ימים ושנים, החלה מיד לקונן ולבכות על שלא התפללה כראוי בימים הנוראים, ואמרה במר נפשה "אוי לי שלא בכיתי מספיק ב'נתנה תוקף' ובתפילות הימים הנוראים, שהרי אם היינו מתפללים עוד בימים אלו היינו יכולים למנוע את רוע הגזירה".

[יא] סיפרה לי אמי ע"ה, שבילדותה במינסק היה השמש מעורר את הציבור בכל בוקר בימי חודש אלול בניגון הקורא "קומו לעבודת הבורא", והיו מתעוררים לקום בזריזות, וטעם הדבר נראה כי הקימה לעבודת הבורא היא יסוד העבודה, שכינו שקם בזריזות הרי כל היום מלא בזריזות, ולכן היו נזהרים בזה באלול.

[יב] מנהג נאה ראיתי אצל אבי זצ"ל שהיה לומד בכל השבתות של חודש אלול בשולחן שבת את דברי הרמב"ם הלכות תשובה יחד עם כל בניו ובנותיו (ולאחר הסתלקותו המשיכה אמי ע"ה אחריי ללמוד את דברי הרמב"ם, בניגון מעורר כבעל המוסר, ובבכיות ודמעות כפשוטו).

[יג] סיפר לי המשמש בקודש אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל, שהרבה פעמים היה הרבי ער כל הלילה, ועכ"פ מעולם לא היה הולך לישון במיטה אלא היה לומד ונרדם על מקומו, אך בימי הסליחות - בהגיע הזמן סמוך לסליחות ממש, הלך הרה"ק ז"ע לישון אפילו לרגעים ספורים כדי שיוכל לקיים "קימה" לסליחות לקיים מש"כ הש"ע 'לקום' לסליחות, דכשדובר על "קימה" היינו משינה דוקא, שזה עצמו תיקון גדול לקום משנתו לסליחות, וביקש שיעוררוהו בקול הקורא "סליחות סליחות".

[א] הייתי אצל מרן הגרי"ז זצ"ל במוצאי שבת באלול, ושמעתי היאך חוזר ואומר בשקט לעצמו "סמר מפחדך בשרי וממשפטך יראתי", ושמעתי עוד שמרן זצ"ל אמר שכמה שבועות לפני ראש השנה כבר אין לו טעם באוכל כיון שהוא נזכר מפחד יום הדין.

[ב] מרן הגרי"ז זצ"ל היה אומר שישנם הרבה אנשים שרגועים בימי הדין ומדמים שהם בעלי ביטחון, אך באמת אין הם בעלי ביטחון אלא אדרבה - יש להם חיסרון באמונה, שאינם מאמינים במשמעות יום הדין, ואינם רגועים מחמת בטחונם בקב"ה אלא מחמת חוסר האמונה במשמעות המשפט, ובעל ביטחון הוא רק מי שמרגיש את גודל הצרה - ויודע שמצד המציאות יש סכנה גדולה ביום הדין, ומרוב פחד הוא ממזרז להרבות בצדקה ותשובה ומעשים טובים, ואז הוא שם את מבטחו על הקב"ה, והוא נחשב לבעל ביטחון אמתי - שרגוע מחמת בטחונו בה', ולא מחמת העדר ידיעת הצרה.

[ג] שמעתי מפי מרן הגרי"ז זצ"ל לפרש בתוכן מידת "אמת" בי"ג מידות, אשר בפשוטו תמוה מהו המעלה בזה שהקב"ה שופט באמת בלא שקר, ופירש בזה מרן זצ"ל שהקב"ה שופט בתכלית האמת - ואין אמת כמוהו שמדוקדק מכל הצדדים, שכל עגמת נפש שבאה לקרובי הנידון בתולדה מהמשפט, גם היא בכלל המשפט, ואם לא מגיע לקרוביו צער זה, אין הקב"ה מעניש את האדם. ומשפטי ה' הם "אמת לאמיתה" שאין יוצא שקר אפילו בתוצאה מהמשפט.

[ד] שמעתי מפי הגה"צ רבי אליהו לופיאן בדרשה בערב ראש השנה, שסגולה גדולה לאדם לצאת זכאי במשפט דראש השנה - שיתעסק בצורכי ציבור, שעל ידי זה הקב"ה יציל אותו מפרוענות לתועלת הרבים שאינם צריכים להפסיד או להצטער כשיארע לו חולי או איזה גזירה רעה.

[ה] זכורני איך הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מקדים בשיחותיו בחודש אלול ואומר "היום כן וכך ימים קודם ראש השנה".

[ו] מקובלנו על הגר"ח מוואלז'ין זצ"ל שדיבר דרשה בעיר בפני בעלי בתים בימי הסליחות, ועורר שאיננו מכירים בגודל חשיבות לימוד התורה, שהרי בזמן קצר יכול האדם לזכות לחיי נצח, ואנחנו מזלזלים בזה, והביא דברי הגמ' (סנהדרין צ"ט ע"א) על הפסוק (במדבר ט"ו לא) "כי דבר ה' בזה הכרת תכרת הנפש ההיא", דקאי על מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, כי בזה שרגיל לבזבז את זמנו לדבר

הבל במקום לעסוק בתורה, הרי הוא מבזה דבר ה' ונשמתו נכרתת ונאבדת מעולם הבא, והתחיל הגר"ח לבכות - "כולנו הרי מצפים לעולם הבא, ומי יודע מה הוא המצב האמתי שלנו בעולם הבא, ומי יאמר ניקתי לבבי, והרי אין אנו עוסקים בתורה, ועל זה נאמר הכרת תכרת הנפש ההיא מישראל לעולם הנצח", וכל הבעלי בתים שהיו שם געו בבכייה מרוב התעוררות, והגר"ח עצמו כמעט התעלף מרוב הבכיות והפסיק דרשתו באמצע.

הופיע יוצא לאור "אתקינו סעודתא" - סדר הסעודות דראש השנה עם הליכות והנהגות, פסקים והוראות ודברי מוסר ממרן רבינו שליט"א מסודר על סדר הזמירות, וכולל הלכות הדלקת נרות, סדר הסימנים, ברכת הבנים, תוספת יו"ט, טעימה לפני תקיעות ולפני מוסף, ועוד ערוך ומסודר בטוט"ד ע"י בעמח"ס הליכות והנהגות הרה"ג ר' מרדכי יחזקאל גולדיש שלט"א, ניתן להשיגו החל ממוצ"ש בדוכנים בבתי הכנסת